

Підсумкові матеріали 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини

(Частина 3, початок див. «Здоров'є чоловіки» №№ 1,2, 2020 р.)

Ю.М. Гурженко, В.В. Спиридоненко, О.Ю. Гурженко

ДУ «Інститут урології НАМН України», м. Київ

23–25 січня 2020 року у Конгрес-центрі старовинного європейського міста Прага (Чеська Республіка) відбувся 22-й Конгрес Європейського товариства сексуальної медицини.

25 січня 2020 року наукова програма Форуму сексопатологів розпочалася з Круглого столу «Сексуальна освіта: який правильний шлях?» під керівництвом Štefániková J. (Словаччина) та Dewitte M. (Нідерланди). На засіданні було представлено кілька доповідей. Про сексуальну освіту дітей та підлітків розповів Nimbi F. (Італія). Сексуальну освіту для молодих гомосексуалістів у Великобританії проводить Kunelaki R. (Великобританія), який і поділився своїм досвідом. Презентацію «Сексуальна освіта для молодих людей з гендерною недостатністю» розкрив у своїй доповіді Ristori J. (Італія).

У південному залі Конгрес-центру ще з восьмої години ранку проходила відеосесія «Поради та хитрощі в генітальній та реконструктивній хірургії» під модеруванням Bettocchi C. (Італія) та Faix A. (Франція). Прем'єрну відеодоповідь «Вотер-абляція передміхурової залози для лікування симптомів нижніх сечовивідних шляхів у чоловіків із доброякісною гіперплазією передміхурової залози: перший італійський багатоцентровий досвід» зробив Cossi A. (Італія). Цікаву відеодоповідь «Менеджмент вродженого прихованого статевого члена у дорослого: лобкова дермоліпектомія, скротопластика та реконструкція» представив Stanojević N. (Сербія). Досвідом обрізання дорослих чоловіків круговим степлером та інформатією про попередні результати пристрою для обрізання поділився Mondaini N. (Італія). Відеолекцію «Відеотехніка уретропластики без шкоди для протезування статевого члена» презентував Ascì A. (Туреччина). Доповідь «Хірургія викривлення пеніса та техніка корпоропластики з надувним протезом статевого члена – малоінвазивне хірургічне лікування тяжкого ступеня: без обрізання, без трансплантата» представив Stanojević N. (Сербія). Він також продемонстрував відеоматеріали хірургічного втручання з приводу збільшення статевого члена у чоловіків із ожирінням: дермальна ліпектомія, лігаментоліз та ліпофугація статевого члена. Відеосесія викликала велику зацікавленість у хірургів андрологічного профілю.

Наступну хірургічну наукову програму було присвячено хірургічній корекції жіночої та чоловічої статі. Досвідом лобкової фаллопластики та уретропластики та іншими методами уретропластики поділився Chigiaco G. (Великобританія). Відеолекцію «Рекреаційна уретропластика у трансгендерної жінки після фаллопластики» представив Falcone M. (Італія). Досвід з проведення роботизованого вазовазоанастомозу з підтримкою роботів Да Вінчі представив Osmonov D. (Німеччина).

Перше подійне засідання цього дня було проведено під модеруванням Sarikaу S. (Туреччина) та Pilling J. (Угорщина). На засіданні було представлено багато цікавих доповідей. Презентацію «Електромагнітна терапія екстракорпоральної ударної хвилі низької інтенсивності у пацієнтів із еректильною дисфункцією: подвійне сліпе рандомізоване перспективне дослідження» представив Kim K.S. (Корея). Про безпеку та ефективність внутрішньочавернозних ін'єкцій ботулінотоксину А (Dysport®) як терапії інгібіторами фосфо-

діестерази 5-го типу або простагландином E1 для еректильної дисфункції повідомив Giuliano F. (Франція). Доповідь «Сексуальність при нервовій анорексії» представив Rossi E. (Італія). Свій досвід лікування еректильної дисфункції з використанням фокусованих лінійних екстракорпоральних ударних хвиль низької інтенсивності представила в доповіді Sramkova T. (Чехія).

Пілотне дослідження, присвячене порівнянню двох методик вимірювання доплерографії артерії клітора, продемонстрував Fernández M. (Іспанія). Багатоцентрове перспективне дослідження, присвячене імплантації надувного протеза статевого члена, представив Ragheb A. (Німеччина). Презентацію «Клітороалгія: недосліджений підтип вульводинії. Попередні результати попереднього дослідження» продемонстрував Aerts L. (Швейцарія). Ризиковану поведінку чоловіків-підлітків у регіоні Південної Італії та її наслідки для статевих та репродуктивних захворювань проаналізував Aversa A. (Італія).

Доповідь «Когнітивна поведінкова терапія у пацієнтів із харчовими розладами та її вплив на рівень кортизолу» була представлена Cassioli E. (Італія). Оптимізаційне лікування еректильної дисфункції, спричинене венозним витокком з емболізацією парапростатичних вен та ін'єкціями стовбурових клітин емболізації, продемонстрував у своїй доповіді Книгавко О. (Україна). Своїм досвідом введення колагенази Clostridium Histolyticum при хворобі Пейроні в Нідерландах та щоденною терапією вакуумними апаратами поділився Verkerk-Geelhoed J. (Нідерланди). Перспективне дослідження впливу трансплантації печінки на сексуальні функції у дорослих чоловіків представив Seyam R. (Саудівська Аравія). Про терапію сексуальних розладів у хворих на рак у своєму повідомленні розповів Peleg Nesher S. (Ізраїль). Клінічну оцінку актуальних гелевих препаратів при лікуванні еректильної дисфункції надав Holland T. (Великобританія).

Пленарне засідання Конгресу «Чому сексуальне задоволення має значення» відбулося під керівництвом Nobre P. (Португалія). Доповідь «Нова декларація: сексуальне задоволення, сексуальне здоров'я та сексуальні права» представив головуєчий Nobre P. (Португалія). Відповідь на питання «Чому сексуальне задоволення має значення?» дав у своїй доповіді Laan E. (Нідерланди), а на запитання «Чому ми займаємось сексом?» – Giraldi A. (Данія). Про методи інтеграції сексуального задоволення для медичних працівників розповів Eleuteri S. (Італія). Цікаву та дискусійну доповідь «Повернення сексу до сексуальної медицини» презентував Gianotten W.L. (Нідерланди).

Дебати на тему «Омолодження піхви. Лазерна терапія» відбулися під модеруванням Lowenstein L. (Ізраїль) та Genazzani A. (Італія). Клінічний випадок представив Mor O. (Ізраїль). «За» виступив Lamhot V. (Ізраїль), «Проти» – Graziottin A. (Італія).

Майстер-клас «Менеджмент жіночого сексуального болю: покрововий підхід» було проведено під керівництвом Burri A. та Sartorius G. (Швейцарія).

Відеосесія «Поради та рекомендації з реконструктивної хірургії статевого члена» проходила під модеруванням

Otero J.R. (Іспанія) та Colombo F. (Італія). Операцію відновлення довжини та обхвату статевого члена у пацієнта із хворобою Пейроні та еректильною дисфункцією за допомогою прищеплення білочної оболонки та імплантації протезів статевого члена продемонстрував зі своїми коментарями Ruffo A. (Італія). Про лікування хвороби Пейроні після невдалої терапії колагеназою *clostridium histolyticum* – відновлення довжини та обхвату статевого члена при імплантації протеза статевого члена та альбугінеальних множинних розрізів – розповів Ruffo A. (Італія).

Використання слінгу під час протезування статевого члена для лікування еректильної дисфункції продемонстрував у своєму відео Barrett-Harlow B. (США). Імплантацію наддувного протеза на статевому члені та транскорпорального штучного сфінктера представив та прокоментував Picola Brau N. (Іспанія). Власну техніку транскорпорального видалення бляшок Пейроні після імплантації протеза статевого члена і абдомінопластику, а також введення протеза статевого члена як новий стандартний підхід для пацієнтів із ожирінням продемонстрував García Rojo E. (Іспанія). Оригінальну методику імплантації наддувного протеза на наддувному статевому члені – каскадну імплантацію протезів покровоково продемонстрував та прокоментував особливості операції задля профілактики ускладнень Zaaza A. (Єгипет). Повну фалічну реконструкцію із застосуванням радіального клаптя передпліччя у чоловіків із комплексом екстрофії-епіспадії мікропеніса продемонстрував у своєму відео Kojovic V. (Сербія). Цікава відеодоповідь «Похований пеніс: висічення жирової прокладки та введення протеза» була представлена Chiriaco G. (Великобританія). Методику хірургії ураження статевого члена для збереження косметичної та сексуальної функції у відео продемонстрував Sakir O.O. (Великобританія).

Інтерактивний майстер-клас на тему «Еректильна дисфункція» провів Porst H. (Німеччина).

У рамках 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини було проведено постерне засідання, присвячене жіночим сексуальним дисфункціям під керівництвом Sirigiani S. (Італія) та Sartorius G. (Швейцарія). Прогнозами сексуальної дисфункції жінки у Південному Тайвані у першій доповіді секції поділився Chou Y.J. (Саудівська Аравія). Серію випадків статевої дисфункції жінки представив індійський вчений Shenoj S. Тазовий біль у жінок із сексуальними розладами охарактеризував у своїй доповіді Magano S. (Португалія). Наслідки впливу передчасної недостатності яєчників на сексуальне здоров'я жінок представив Keshavarz Z. (Іран), інша його доповідь була присвячена обстеженню жінок на сексуальну дисфункцію після операції з приводу раку грудної залози.

Один із симпозіумів було присвячено проблемам реконструктивної хірургії в андрології та сексопатології під керівництвом Vendeira P. (Португалія) та Falcone M. (Італія). Дослідження довгострокових результатів фалопластики у трансгендерних чоловіків проаналізував у своїй доповіді Neuville P. (Франція). Про мінімізацію тілесних рубців після видалення протезів на статевому члені доповів та поділився своїм досвідом Zaaza A. (Єгипет). Про результати фалопластики у трансменів доповів Neuville P. (Франція). Своїми

Активні учасники 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини в м. Прага: доцент Спиридоненко В.В., професор Южа Чен (Ізраїль) та професор Гурженко Ю.М. під час постерної сесії

думками щодо трансгендерних операцій поділився учений із Туреччини Arda E.

Наступний симпозіум 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини був присвячений дебатам на тему «Сексуальна відраза проти асексуальності» під модеруванням Trojan O. (Чехія) та Dewitte M. (Нідерланди). Клінічний приклад представив Vrz kov P. (Чехія). «За» виступив Burri A. (Швейцарія), «Проти» – Limoncin E. (Італія).

Майстер-клас на тему «Сексуальні прийоми, коли проникаючий акт неможливий: як ми можемо навчати своїх пацієнтів?». Burri A. (Швейцарія) зазначив: «Існує багато обставин, за яких проникневий акт неможливий. Вони можуть бути пов'язані з біологічними, психологічними, реляційними або культурними факторами. Варіанти лікування розроблені для більшості з них, перш за все, коли причини та тригери були адекватно визначені та можуть бути змінені. Мотивація пацієнта та партнера безумовно має велике значення для продовження процесу. Але що робити, якщо ситуацію підтримуватиме етіологічний фактор? Кілька медичних та анатомічних станів можуть призвести до того, що піхва відсутня, частково або повністю закрита, або занадто болюча для проникнення. У чоловіків статеви член може бути частково або повністю втрачений, непридатний для проникнення або занадто болючим при його зведенні або при проникненні. Секс без коїтусу може здатися неприємним: більшість таких пацієнтів можуть бути надто орієнтовані на статеві стосунки, під впливом неправильного поняття, що «якщо немає проникнення, це не справжній секс». Іноді ми, клініцисти, поділяємо такі переко-

нання, або взагалі не можемо думати про альтернативи. Цей семінар присвячений роботі з парами, які потребують нашої допомоги в адаптації до цієї ситуації». Мета навчання: навести таким пацієнтам або парам біосихосоціальну суміш підходів для подолання проблеми; дати пацієнтам зрозуміти, що проникнення не потрібно для посиленої еротики, і любителі можуть насолоджуватися захоплюючим «зовнішнім курсом»; навчити виховувати пари в переосмисленні, заняття коханням, з особливою увагою до різних «технічних хитрощів»; відкрити певні клінічні навички щодо стратегії для сексуальних потреб конкретних пар.

Під модеруванням Tripodi F. (Італія) та Gianotten W.L. (Нідерланди) відбулася наукова конференція «Ідеї для дослідження сексуальної медицини: поради у виборі правильної теми та підходу». Мета конференції – дати аудиторії поради та рекомендації щодо вибору тем дослідження сексуальної медицини та правильного методологічного підходу. Мета навчання: вивчити прості стратегії вибору тем дослідження в галузі сексуальної медицини; дізнатися про різні методології/підходи, які використовуються в дослідженнях сексуальної медицини, і як збалансувати досконалість та доцільність при розробці дослідження; надати конкретні приклади, як, наприклад, використовувати запах і фільми як індукція настрою, як маніпулювати гормонами, щоб вивчити зміни поведінки та як включити психофізіологію в наші проекти; проаналізувати проблеми при використанні таких методик.

Семінар допоміг аудиторії підібрати дослідницьке запитання та розробити дослідження, висвітлив такі теми, як проєкт дослідження та основну підготовку перед початком досліджень. Був представлений приклад планування клінічного дослідження, показано використання моделі для ілюстрації різних методів дослідження та способів застосування таких методологій. На семінарі виступали Borg C. (Нідерланди) та Fuglesang Jensen C. (Данія).

Інтерактивний майстер-клас «Жіноча сексуальна дисфункція, гіпоактивні розлади сексуального потягу у жінок» провів Giraldi A. (Данія).

Круглий стіл «Реконструктивна хірургія пеніса у пацієнтів з вираженою кривизною» проводився під головуванням Nabous M. (Саудівська Аравія) та Faix A. (Франція). Плікацію та моделювання статевого члена при хворобі Пейроні продемонстрував Bannowsky A. (Німеччина). Операцію плікації без хвороби Пейроні продемонстрував у доповіді van Renterghem K. (Бельгія). Операцію плікації із хворобою Пейроні представив Christopher N. (Великобританія).

Сесія, присвячена новим досягненням сучасної науки в сексопатології та андрології була проведена під головуванням Soroga G. (Італія) та Angulo J. (Іспанія). Доповідь «Нове комбінація для лікування хвороби Пейроні представив Celtek S. (Великобританія). Доповідь «Кавернозні та пенісні артерії при ЕД у діабетичних щурів» представив Angulo J. (Іспанія). Дослідження нейробиологічних корелятивів гендерної дисфорії презентував для делегатів Конгресу Fisher A. D. (Італія). Доповідь «Клінічна ефективність та реакція мозку на фармакологічне лікування компульсивної сексуальної поведінки» продемонстрував Lew-Starowicz M. (Польща).

У рамках Конгресу проводилася сесія Близькосхідного товариства сексуальної медицини (MESSM), де була озвучена низка цікавих доповідей. Першу доповідь «Розуміння сексуальних скарг пацієнтів на Близькому Сході, пов'язаних із чоловіком» представив Eltantawy W. (Великобританія). Питання чи існує зловживання інгібіторами PDE-5 вирішував у своїй доповіді Al-Bakri A. (Саудівська Аравія).

Майстер-клас «Для чого жінки гальмують оргазм» відбувся під модеруванням Giraldi A. (Данія) та Sungur M. (Туреччина). Таємниці та механізми пригніченого оргазму у жінок розкрив у доповіді Pfaus J. (США).

Ще один круглий стіл «Нові методи лікування сексуальної дисфункції» проводився під модеруванням Bratus D. (Словенія) та Cai T. (Італія). Обстеження пацієнта із сексуальною патологією представив Celtek S. (Великобританія). Про новини в терапії еректильної дисфункції та передчасної еякуляції доповідь зробив Russo G. (Італія).

Круглий стіл «Сексуально-компульсивна поведінка» був проведений під модеруванням Eleuteri S. (Італія) та Klapilova K. (Чехія). Про імпульсивність та компульсивність у проблемній сексуальній поведінці делегатів Конгресу повідомив Neves S. (Великобританія). Зв'язок між порнографією та сексуальним задоволенням у своїй доповіді продемонстрував Tripodi F. (Італія). Про психодіагностику та психологічне втручання при гіперсексуальності доповідь зробив Ciossa G. (Італія). Доповідь «Стать у взаємодії: інтерперсональний погляд на сексуальність» прозвучала від Dewitte M. (Нідерланди).

Відеосесія з хірургічної андрології була представлена наступними презентаціями. «Протезування складними імплантатами пеніса хвороби Пейроні» продемонстрував у своїй відеодоповіді Sedigh O. (Італія). Відео проведення операції «Абдомінопластика та введення пенільного протеза як новий стандартний підхід для пацієнтів з ожирінням» запропонував Garcia Rojo E. (Іспанія). Операцію комплексної реконструкції статевого члена зі складними косметичними дефектами за допомогою ін'єкцій силікону продемонстрував Sedigh O. (Італія). Операцію імплантації 3-компонентного надувного протезу на статевоу члені продемонстрував Sebastiani F. (Італія). Операцію імплантації надувного протезу статевого члена продемонстрував у своєму варіанті Zaaza A. (Єгипет). Нова комбінована терапія хвороби Пейроні, пов'язаної з ЕД, була представлена в роботі Scalese G.A. (Італія). Відеодоповідь «Хірургічне лікування хвороби Пейроні: корекція вентрально-бічного викривлення статевого члена за допомогою подвійного трансплантата та одночасна імплантація протеза статевого члена» озвучена і прокоментована Fede Spicchiole C. (Італія).

Потім відбулася наукова програма сесії «Сексуальна дисфункція жінки» під модеруванням Lew-Starowicz M. (Польща) та Hejgaard A.D. (Данія). Цікаве повідомлення «Сексуальна комунікація зі здоров'ям у постраждалих від раку грудної залози: що заважає сексуальності жінки?» представив Keshavarz Z. (Іран). П'ятирічне дослідження щодо впливу психосексуального втручання у літніх пар із жіночою сексуальною дисфункцією представив Bayerle-Eder M. (Австрія). Характеристики жінок із сексуальною дисфункцією у своїй доповіді продемонстрував Yu P.L. (Тайвань). Про неявне та явне відношення до дітей з патологічними генами в Тайвані розповів Yang S.-L. (Тайвань).

Наукова програма сесії «Сексуальна дисфункція у чоловіків: хірургічне лікування порушень еякуляції» відбулася під керівництвом Tomada Marques N. (Португалія). Доповідь «Антеградна або ретроградна емболізація кавернозного витоку при еректильній дисфункції» була представлена Claeys W. (Бельгія). Ненаркотична аналгезія при вазектомії у чоловіків була представлена Dockray J. (Великобританія). Про вплив PDE5i на гемодинаміку статевого члена після імплантації надувного протеза статевого члена доповів Zaaza A. (Єгипет). Хірургічні результати та рівень задоволеності в амбулаторній хірургії статевого члена представив Picola Brau N. (Іспанія).

Сесія «Сексуальна дисфункція чоловічої статі» проводилася під модеруванням Preto M. (Італія). Доповідь «Автофотографія недооцінює клінічну ступінь хвороби Пейроні для оцінки деформації статевого члена» була представлена Schlager D. (Німеччина). Доповідь про додавання тягового пристрою пеніса до класичної схеми лікування колагенозою та про те, що Clostridium Histolyticum сприяє зменшенню

кількості необхідних циліндрів та подовженню статевого члена делегатам Конгресу доповів Garcia Gomez B. (Іспанія). Про використання еластосонографії зсувної хвилі для ранньої та неінвазивної діагностики хвороби Пейроні доповідь представив Трама F. (Італія). Доповідь «Чи тип ксенотрансплантату має відношення до кінцевих результатів хірургічного лікування хвороби Пейроні? Одноцентровий досвід» прозвучала від Fiorillo A. (Італія). Презентація «Модифікований розріз накладки на сітці та герметизація колагеновим флісом та її використання для хірургічного лікування хвороби Пейроні: її доцільність та безпека» була представлена Ahn S.T. (Корея). Результати поперечного дослідження «Чи пов'язані рівні тестостерону зі ступенем кривизни у чоловіків із хворобою Пейроні?» продемонстрував Voeri L. (Італія).

Нестандартний круглий стіл «Цифрові можливості для сексуального здоров'я» пройшов під модеруванням Shechter A. (Ізраїль) та Pizzosaro A. (Італія). Про те, як використовувати методи цифрового дослідження для вивчення стану здоров'я населення розповів Aversa A. (Італія). Презентацію «Здоров'я чоловіків в Інтернеті: наявні ресурси та прогалини» представив Garcia-Cruz E. (Іспанія). Про цифрові втручання при сексуальній дисфункції розповів Güdeloğlu A. (Туреччина).

Засідання подіуму з реконструктивної хірургії в андрології проводилося під керівництвом Osmonov D. (Німеччина) та Arpi B. (Ізраїль). Доповіді «Стерилізація уретри з хлоргексидином диглюконатом зменшить ризик зараження при імплантації протеза статевого члена та полегшить первинне відновлення травми уретри» та «Закриття сечовипускальних сечовипускань у чоловіків: генітальний пірсинг» представив Mount S. (Великобританія). Досвідом хірургічного збільшення статевого члена ознайомив слухачів Горпинченко І.І. (Україна). Доповідь «Комбінована лабіопластика та кольпоперинеопластика (хірургічне омолодження піхви) з використанням місцевої анестезії» прозвучала від Lau M. (США). Результати національного реєстру (INSIST-ED) про ризик несприятливих наслідків після імплантації протеза статевого члена представив для делегатів Конгресу Capogrosso P. (Італія). Ефект комбінованої спинальної анестезії та каудальний блок на післяопераційні результати болю під час протезування статевого члена описав у своїй доповіді Hamdan M. (Йорданія). Доповідь «Модифікована техніка використання трансплантата з ацелюлярного матриксу в поєднанні з ревіскуляризаційною операцією у пацієнтів із хворобою Пейроні, що страждають на ерекцію, дисфункція з короткою довжиною пеніса: попередні результати» представив Kayigil O. (Туреччина). Про статеву активність та функцію після операції на тазовому пролапсі у жінок з високим ризиком рецидиву: рандомізоване контрольоване дослідження порівняно з лапароскопічною операцією кольпосакропексу, цервікопексії та передньою піхвовою сіткою доповів Anglès-Acedo S. (Іспанія). Про підхід Хайнеке-Мікуліча до бульбарної уретропластики у Великобританії доповів Чоу М.Н. (Великобританія). Ускладнення та результати після введення чужорідних матеріалів у зовнішні статеві органи чо-

ловіків з метою їхнього розширення представив Katelaris A. (Великобританія). Інфраструктурний підхід у протезуванні пеніса продемонстрував Rosselló Gayá M. (Іспанія). Цікава доповідь «Артеріокавернозний свищ, що спричиняє автоінфляцію протеза після вставки надувного протеза на статевому члені» прозвучала від Paravasileiou G. (Великобританія). Презентація «Хірургічний результат після вагінопластики інверсії статевого члена: ретроспектива дослідження 102 трансгендерних жінок» представлена Соссі А. (Італія). Доповідь «Новітня класифікація уретральних ускладнень у жінок та чоловіків після хірургічного втручання» прозвучала від Lee W.G. (Великобританія).

Одна з останніх пленарних сесій «Чоловіча сексуальна дисфункція: епідеміологія, фактори ризику» проводилася під модеруванням Gruenwald I. (Ізраїль) та Capogrosso P. (Італія). Доповідь «Розширені кінцеві продукти глікації та їх вимірювання за допомогою автофлуоресценції шкіри: кореляція з діабетичною еректильною дисфункцією та недіабетичною дисфункцією» представив Ahn S.T. (Корея). Зв'язок між результатами ультрасонографії печінки та еректильною дисфункцією при безалкогольній жировій хворобі печінки озвучив у своїй доповіді Yilmaz M. (Туреччина). Про поширеність артеріогенної еректильної дисфункції при колірному доплерографічному дуплексі УЗД у чоловіків без відомих факторів ризику серцево-судинної системи доповів Cazzaniga W. (Італія). Тенденції науки про сексуальну дисфункцію чоловіків за останнє десятиліття продемонстрував Capogrosso P. (Італія). Презентацію «Клінічні кореляти передчасної еякуляції з або без скарг: результати європейського дослідження старінь чоловіків» представив Rastrelli G. (Італія). Він також підготував цікаву доповідь «Прогнози зниження сексуального потягу або розвитку гіпоактивного розладу сексуального потягу: результати європейського дослідження старіння чоловіків». Фундаментальну доповідь про роль нейтрофільних гранулоцитів та лімфоцитів та співвідношення лімфоцитів до тромбоцитів у хворих на хворобу Пейроні представив Garcia Rojo E. (Іспанія). Доповідь «Як часто зустрічається гемоспермія та що з нею робити?» представив Katelaris A. (Великобританія). Фактори ризику виникнення кондиломи уретри у чоловіків розкрив Shin Y.S. (Корея). Про вплив народжуваності на сексуальну функцію чоловіків розповів Lamhot V. (Ізраїль). Про гормональні прогнози патологічних результатів на магнітному резонансі у чоловіків із вторинним гіпогонадизмом ознайомив делегатів Cipriani S. (Італія).

Останнє засідання секції ЄССМ відбулося у Форум-Залі Конгресу, на якому було підбито підсумки 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини. У дебатах виступили Reisman Y. (Нідерланди), Corona G. (Італія), Castiglione F. (Великобританія), Lotti F. (Італія), Mor O. (Ізраїль), Borg C. (Нідерланди) та Sebastiani F. (Італія).

Після цього відбулася Церемонія закриття 22-го Конгресу Європейського товариства сексуальної медицини.

Наступний 23-й Конгрес Європейського товариства сексуальної медицини відбудеться у 2021 році у Роттердамі (Нідерланди).